

ginale, illudque causantem; sicut in semine leprosi est quedam corruptio, quae est principium & causa leproe. Ita Gregorius, Richardus, Henricus, Almainus, & alii, qui talem qualitatem, non ex peccato Adami, sed ex serpentis sibilo veneno, fuisse derivatam assertunt. Verum hæc sententia, seu potius delirium, à Theologis communiter rejicitur: Tum quia talis qualitas videtur omnino fictitia. Tum etiam, quia dato quod sibilus venenosus serpentis illam potuisset causare, eam solùm produxisset in Eva, cum qua serpens colloquium misserit, non verò in Adamo, cum quo sermonem non habuit. Et dato quod in ipso qualitatem illam causasset, unde quæso potuisset tam fortes & validas radices obtinere, ut tot annorum curriculis firma perseverasset, nisi Deo speciali concursu illam conservante: quod nefas videtur divinæ providentiae attribuere. Ut ergo vera sententia explicitetur.

15. Observandum est cum Ferratiensi 4. contra Gent. cap. 50. & pluribus alijs Thomistis, quod quia Adamo data fuit justitia originalis, non pro se tantum, sed sub eo paet, ut si in innocentia permaneret, in omnes posteros, qui per seminalem propagationem ab eo descenderent, simul cum natura, & per ipsum generationis actum, filiam propagaret, conseqüenter in semine ejus fuit virtus instrumentalis, justitiae originalis causativa, quæ per primum Adæ peccatum, ab ipso fuit ablatæ, ut docet S. Thomas qu. 4. de malo art. 1. ad 9. cuius verba infra referemus. Unde sicut in statu innocentia duplex consideranda esset ratio in semine Adami, una naturalis & quasi propria, secundum quam esset instrumentum generantis in ordine ad naturam secundum se communicandam; alia supernaturalis, seu diuinitus superaddita, secundum quam se haberet ut instrumentum Dei in ordine ad propagandam cum natura justitiam originalem. Ita post peccatum, in eodem semine Adami, & posteriorum ab ipso descendenti, duplex ratio seu munus reperitur, unum naturale quatenus habet esse instrumentum generationis, & propagationis naturæ; hæc enim ratio seu perfectio, sicut & alia naturalia, non est amissa per peccatum: aliud accidentale & extrinsecum, quatenus est instrumentum Adami peccantis, ad communicandum defectum originalis justitiae, in quo, ut infra dicemus, peccatum originale consistit. Primum ei convenit, ratione sua naturalis & positiva perfectionis; secundum verò habet ex privatione supradicti vigoris, productivitati justitiae originalis, causata ex peccato ipsius primi parentis. Quæ doctrina desumpta est à D. Thoma quæst. citata de malo, ubi hæc scribit: *Ex peccato primi parentis substituta est caro ejus illa virtute, ut ex ea posset decidi semen, per quod originalis justitia in alios propagaretur.* Et sic in semine defectus hujus virtutis est defectus moralis corruptionis, & quadam intentio ejus; sicut dicimus intentionem coloris esse in aere, & intentionem animæ esse in semine. Et ex hoc etiam est ibi virtus ad similem imperfectionem, sicut est ibi virtus ad productionem humana nature in prole generata. Quibus verbis S. Doctor tria docet: Primum est, in semine hominis fuisse in statu innocentiae virtutem instrumentaliam productivam justitiae originalis, quæ in pœnam peccati primi Parentis, privatum & substitutum fuit. Secundum in statu naturæ corruptæ semen, ut tali virtute substitutum, esse instrumentum quo Adam transfundit peccatum originale in posteros. Terrium privationem virtutis productivæ nature cum justitia originali, esse corrup-

tionem & infectionem seminis, & veluti quandam virtutem intentionalē productivam peccati originalis, quod consistit in privatione justitiae originalis. Unde iuxta hanc doctrinam D. Thomas, probabiliter dici potest, semen humanum, ut descendens primordialiter ab Adamo, ut carens predicto vigore, seu virtute instrumentalis productivæ justitiae originalis, esse quodammodo causam instrumentalē physican peccati originalis, ut docent Salmantenses h̄ic disp. 14. dubio 3. §. 3. Quia semen defectuosum, ratione talis privationis, continet peccatum originale; eo proportionali modo, quo ratione naturalis virtutis, continet naturam humanam, & sicut ratione predicti vigoris contineret virtualiter justitiam originalem. Cum enim peccatum originale sit quid privativum, & in privatione justitiae originalis consistat, ut §. 5. dicemus, sufficit ad illius efficientiam, vis ut ita dicam privativa; nam si virtus positiva causæ continet perfectionem positivam effectus, non est cur privatio virtutis causa, non contineat defectum privativum qui reperitur in effectu; cum ubi affirmatio est causa affirmationis, negatio sit causa negationis.

16. Nec obstat huic causalitati instrumentalis, & continentia virtuali peccati originalis, quod semen sit quid corporeum & materiale; nam licet tale peccatum non possit esse in re materiali & corporea, tanquam in subiecto, aut tanquam in causa effectiva principali, bene tamen virtualiter, sicut in causa instrumentalis, quomodo ipsa justitia originalis in semine Adami ante peccatum continebatur. Unde D. Thomas h̄ic qu. 81. art. 1. ad 1. *Etsi culpa non sit actu in semine, est tamen ibi virtus humana nature, quam comittatur talis culpa.* Et in 1. dist. 30. quæst. 1. art. 2. ad 4. *Licet semen non habeat in se infectionem culpe, in actu, habet tamen in virtute, sicut etiam patet quod ex semine leprosi generatur filius leprosus, quamvis in ipso semine non sit lepra in actu, est enim in semine virtus aliqua deficiens, per cuius defectum contingit defectus lepra in prole.* Similiter ex hoc ipso quod in semine est talis dispositio que privatur illa impossibilitate & ordinabilitate ad animam, quam in primo statu corpus humanum habebat, sequitur quod in prole, quæ est susceptiva originalis peccati, efficiatur originale peccatum in actu.

S. I U.

Corollaria precedentis doctrina.

17. Supposita existentia & transfusione peccati originalis, plura occurunt dubia ex dictis facile resolvenda. Colligitur ergo primum ex dictis, nullum aliud peccatum primi parentis, praeter primum, derivari ad posteros per originem. Nam illud solum Adæ peccatum derivatur ad posteros, quod fuit capitale: At solum primum ejus peccatum fuit capitale, quia illud solum corruptit naturam, eamque spoliavit justitia originali, cetera enim Adæ peccata illam supponerent destruetam: Ergo solum primum Adæ peccatum derivatur ad posteros. Et hoc est quod vult D. Thomas h̄ic art. 2. dum ait ideo solum primum peccatum Adæ, non posteriora, traduci in posteros, quia primum erat peccatum naturæ, alia vero peccata erant præ personalia; id est in primo peccato Adamus gererat vices totius naturæ, eratque veluti totius humani generis procurator, in alijs vero peccatis vices suas duntaxat agebat, & privataram rerum satagebat. Ex quo sequitur, peccatum Adami

quod

quod in posteros transfunditur, fuisse transgressio nem illius præcepti Genes. 2. *De ligno scientia boni & mali non comedes,* quia peccatum illud fuit primum quo violavit mandatum divinum, cuius transgressio Deus morte & justitia originalis privationem, in omnes posteros transfundendam comminatus est. An verò si Adam præceptum illud minime violasset, & in aliud peccatum primum lapsus fuisset, illud pariter transfunderetur in posteros, res est dubia & valde incerta apud Theologos, alijs affirmantibus, alijs negantibus. Nihilominus sententia affirmans preferenda videtur, ob autoritatem D. Thomas, qui eam apertissimè tradit in 2. dist. 33. in fine expositionis littera ad secundum argumentum, & 2. 2. qu. 163. art. 3. ad 2. & pluribus alijs locis. Ratio etiam suffragatur: Idcirco enim peccatum transgressionis præcepti de non comedendo de ligno vertito, traducitur in Adæ posteros, quia per illud, amisit justitiam originalem: Sed per quodcumque aliud peccatum mortale, si fuisset primum, illam amisisset; nam justitia originalis, utpote includens ipsam gratiam sanctificantem erat incompossibilis cum quocumque peccato mortali: Ergo quodcumque peccatum mortale ab Adamo commissum, si fuisset primum, fuisset in posteros traductum, subindeque fuisset causa peccati originalis.

Nec valet si dicas, quod Adamus per quodcumque peccatum mortale, si fuisset primum amisisset quidem pro se justitiam originalem, non tamen pro posteris. Nam eo ipso quod Adamus per primum peccatum amisisset justitiam originalem, amisisset etiam vigorem ad eam communicandam posteris; quia, ut supra ostendimus, talis vigor quasi dimanabat ab ipsa justitia, & erat illi annexus: Ergo non solum pro se, sed etiam pro posteris, per primum peccatum justitiam originalem amisisset. Consequens manifesta est, amittere enim justitiam originalem pro posteris, est amittere vim ad eam posteris communicandam.

18. Colligitur secundum, quod si Adam non peccasset, peccante Cain, filij ejus non contraherent peccatum originale; quia tale peccatum non fuisset capitale, sed personale, cum solus Adam fuerit à Deo constitutus caput sue posteritatis.

19. Colligitur tertius, quod si Adam non peccasset, Eva tamen peccante, posteri peccatum originale non contraherent, quia Eva non fuit constituta caput generis humani, sicut Adam.

20. Colligitur quartus, quod si Adam genuisset filios ante peccatum, & postea peccasset, filii illi in innocentia progeniti, peccatum originale non contraherent. Nam illi soli contrahunt originale peccatum, qui ratione virtutis semiinalis erant contenti in Adamo, quando actu peccavit.

21. Colligitur quintus, quod si aliquis miraculosè formaretur ex humana carne, sicut Eva ex coste Adæ, peccatum originale non contraheret, quia non descenderet ex Adamo per seminalem propagationem, unde Adamus non esset caput illius naturæ, nec per consequens morale; cum juxta ordinem rerum de facto statutum à Deo, Adamus solum sit caput morale illorum, quorum est caput naturale.

§. V.
Pecatum originale formaliter & essentialiter consistit in privatione justitiae originalis, quantum ad primum ejus effectum, ut est voluntaria nobis voluntate Adami.

22. Ita D. Anselmus lib. de conceptu virg. cap. 26. ubi ait: *Peccatum originale aliud intelligere nequeo in ipsis infantibus per inobedientiam Ada, nisi nuditatem justitie.* Ira etiam D. Thomas varijs in locis, nam h̄ic qu. 82. art. 3. ait quod privatio originalis justitiae per quam voluntas subdebatur Deo, est formale in peccato originali. Et deinde sic concludit: *Peccatum originale materialiter quidem est concupiscentia, formaliter verò est defectus originalis justitiae.* Similia habet qu. 3. de malo art. 7. dicens: *In peccato originali est aliquid formale, scilicet carcer originalis justitiae, quod etiam repetit qu. 4. art. 2. in corp. & ad 10. & pluribus alijs in locis quæ brevitatem causâ prætermittit.*

Multiplex etiam ratio id suadet: Prima est, peccatum originale formaliter & essentialiter consistit in eo quod per se primum tollitur per baptismum, cum hoc sacramentum ad delendum culpam originalem sit institutum: sed per baptismum per se primum tollitur privatio justitiae originalis, quantum ad effectum primarium, cum per illud per se primum conferatur gratia habitualis, mentem Deo conjungens: Ergo peccatum originale consistit formaliter in privatione justitiae originalis, ut autem effectum ipsius primarium, communem tali justitiae & gratia sanctificanti, qui est redificare animam, & ipsam Deo ut ultimo fini conjungere.

Secunda est: Illud in unquam re se habet ut ratio constitutiva, à quo tanquam à radice & fonte, cetera ad illam pertinuentia diminant & consequuntur: sed à privatione justitiae originalis, quantum ad primum ejus effectum, conjunctionem scilicet mentis ad Deum, diminant alia deordinationes, ex peccato Adami ad nos transmisæ per generationem, nimirum fomes seu concupiscentia, & rebellio appetitus inferioris contra superiore, penitentias corporæ, ut morbi, dolores, defatigatio corporis, necessitas moriendi, aliaque miferia quas quotidie experimus, & quæ vulnera naturæ appellari solent; nam cum justitia originalis, mente Deo subiiciens, esset veluti frumentum aureum, quo vires inferiores continebantur, eā sublatā, consequens fuit ut desperaret perfecta subiectio inferiorum virium ad rationem, & corporis ad animam: Ergo privatio justitiae originalis, quantum ad primum ejus effectum, est ratio constitutiva peccati originalis.

Tertia est: Peccatum originale non consistit formaliter in positivo, ut constabit ex infra dicens: Ergo debet consistere in privatione: Sed illa non potest esse alia quam privatio justitiae originalis, quantum ad effectum ejus primarium: Ergo in tali privatione formaliter consistit. Minor probatur primus: In illius formæ privatione peccatum originale debet consistere, per cujus introductionem expelli possit formaliter: At nulla alia forma potest expellere formaliter culpam originalem, nisi justitia originalis: Ergo in nullius alterius privatione potest consistere. Secundus probatur eadem Minor: cum peccatum originale sit peccatum naturæ, in illa privatione consistere debet, quæ prius & immediatus ipsam naturam affectit: hæc autem est privatio justitiae originalis, secundum

secundum effectum primarium; sicut enim iste effectus, nemp̄ conjunctio hominis ad Deum, erat immediatē in essentia animae; que est propria hominis natura, ita ejus privatio immediatē, & primariō eadem naturam afficit; ipsa ergo erit propria & formalis ratio talis peccati constitutiva, reliquæ verò quæ sunt in voluntate, & alijs potentij, pertinebunt ad illud secundariō & ex consequenti, sicut ipsa potentia pertinent ad natu ram.

23. Dices, cum Curiele, ex peccato Adami derivari in posteris privationem habitualem conformitatis ad legem quam transgressus est, hanc que privationem videri apriorem omnibus alijs ad peccatum originale constitendum; quia cū de ratione peccati sit contrarietas & oppositio ad legem, omne peccatum debet constitui per aversionem ab illa; ita quidem ut si sit peccatum actuale, constitutatur per aversionem actualem, quæ est privatio conformitatis in ipso actu; si verò sit habituale, sicut est originale, constitutatur per habitualem aversionem, quæ est privatio conformitatis habitualis debite haberi à supposito.

Sed contra: Sicut in nobis habitualis conformitas ad legem, non est aliqua forma vel habitus distinctus à gratia & virtutibus, quæ manent in eo qui legem adimpleret, & per quas est habitualiter dispositus, atque in preparatione animi ad eam servandam; ita nec in Adamo, si legem ob servasset, habitualis conformitas ad ipsum, fuisset alia forma vel habitus, quam ipsa justitia originalis, & perfectiones ac virtutes in ea incluse, per quas ad legis observationem fuisset habitualiter dispositus: Ergo privatio habitualis conformitatis ad legem, nec in Adamo, nec in ejus posteris, aliud esse potest quam privatio justitiae originalis.

24. Quarta ratio potest sic breviter proponi: Defectus justitiae originalis in parvulis habet veram rationem peccati: Ergo cum personale esse non possit, fateri debemus esse originale. Antecedens, in quo est difficultas, sic ostenditur: Talis defectus non est sola negatio, sed privatio justitiae debita inesse, cum eam Adamus accepit non sibi soli, sed transfundendam in posteros, ex voluntate & pacto Dei, si in observantia legis perseverasset. Ille etiam est disconveniens rationali naturæ, cùm tollat ab illa bonum ei conveniens & consonum. Demum talis defectus voluntarius est voluntate primi parentis, in quo omnes nostræ voluntates ut in capite continebantur: Ergo habet omnia requisita ad rationem peccati.

25. Objicies primò, si peccatum originale in privatione justitiae originalis consisteret, non tolleretur per baptismum, cùm per illum non restituatur nobis justitia originalis: Sed hoc dici nequit, cùm hoc sacramentum ad tollendum originale peccatum institutum sit: Ergo nec illud.

Respondeo cum S.Thoma qu.4. de malo art.2. ad 2. quod justitia originalis restituitur in baptismō, quantum ad hoc quod superior pars anima conjungitur Deo, per cuius privationem incurrat reatus culpa, sed non quantum ad hoc quod ratione subjiciuntur inferiores vires, ex hujusmodi enim defectu est concupiscentia, qua manet post baptismum.

26. Objicies secundo: Privatio justitiae originalis est pena peccati originalis: Ergo in illa nequit essentia culpa originalis consisterere. Antecedens expressè docetur à S.Thoma hīc qu.8. art.5. ubi sic ait: *Subtrahit originalis justitia, habet ratio-*

nem pœna sicut etiam subtrahit gratia. Ratio etiam id suadet, nihil enim est magis commune & decentatum, quam quod justitia originalis Adamo & ejus posteris ablata sit in pœnam peccati. Con sequentia verò probatur: Pœna supponit in sub jecto culpam, cùm idcirco pœna inducatur, quia subiectum est illa dignum ratione culpæ: Ergo si privatio justitiae originalis sit pœna peccati originalis, non potest esse ipsa culpa originalis formaliter, seu ratio formalis constitutiva illius.

Respondeo privationem justitiae originalis, quantum ad primarium ejus effectum, qui est sub jicere mentem Deo ut ultimo fini, non esse pœnam peccati originalis, sed potius rationem formalis constitutivam illius; quantum verò ad effectus secundarios, qui sunt subiectio corporis ad animam, & appetitus inferioris ad superiorem, esse illius pœnam; ex privatione enim horum effectuum justitiae originalis, oriuntur in hominē concupiscentia, fomes peccati, necessitas moriendi, & alia hujus vitæ pœnalitates, quæ sunt pœnae peccati originalis, & effectus illius.

27. Objicies tertio: Peccatum nostrum origi niale debet esse ejusdem rationis, ejusdemque speciei, cùm peccato Adami, idem enim saltem specie peccatum quod ille commisit, in nos transfundit: Sed peccatum Adami non in privatione, sed in positivo consistebat; fuit enim peccatum commissionis contra præceptum negativum non edendi de ligno vetito, peccatum verò commissionis, ut infra dicemus, in positivo consistit: Ergo peccatum nostrum originale, non in privatione justitiae originalis, sed in aliquo positivo consistit.

Respondeo distinguendo Majorem: peccatum nostrum originale debet esse ejusdem speciei cum peccato Adami, habituali, concedo: aëuali, nego. Similiter distinguo Minorem: peccatum Adami consistebat in aliquo positivo: peccatum actuale, concedo Minorem; habituale nego Minorem & Consequentiam. Igitur in Adamo duplex fuit peccatum, unum actuale, à quo Adamus dictus est peccans, & nos, prout eramus in illo tanquam membra in capite, dicimus in illo peccasse. Aliud verò habituale, quod fuit terminus talis actus, denominavitque Adamum peccatorem. Primum quidem fuit positivum, sicut cetera peccata actualia commissionis; secundum verò non fuit pro formaliter nisi privatio gratiae vel originalis justitiae, ut constabat ex dicendis capite sequenti, ubi ostendemus peccatum habituale in privatione gratiae sanctificantis consistere. Cūm ergo peccatum originale in nos transfusum, non sit actuale, sed habituale, neque ab eo dicimus peccantes, sed peccatores, & pariparati & assimilari debet potius peccato habituali Adami, consistenti in privatione, quam peccato ejus actuali, importanti de formaliter aliquid positivum.

§. VI.

Corollaria præcedentis doctrine.

28. Ex dictis colligitur primò, essentiam peccati originalis non consistere formaliter in concupiscentia seu fomite inclinante ad peccatum, ut docent Lutherus & Calvinus. Nam per baptismum tollitur in nobis quidquid habet veram & propriam ratione peccati, ut definitur in Tridentino sess.5. can.5. & constat ex verbis illis Apostoli ad Roman. 8. *Nihil damnationis est in his qui sunt renati in Christo Iesu.* At concupiscentia non tollitur per baptismum, sed ad agomen in renatis gelinquitur,

linquitur, ut ibidem Sancta Synodus docet: Ergo essentia peccati originalis nequit formaliter in concupiscentia consistere. Unde quando Apostolus ad Roman. 7. illam appellat peccatum, hoc debet intelligi in sensu causalī, non formalī, quia nimis ex peccato est, & ad peccatum inclinat, ut loco citato idem Concilium docet, post Augustinum lib.1. de nuptijs cap.23. ubi ait concupiscentiam vocari peccatum, quia peccato facta est, sicut vocatur lingua locutio quam facit lingua, & manus scriptura quam facit manus, & sicut vocatur frigus pigrum, non quod à pigris fiat, sed quod pigros faciat.

29. Colligitur secundò erroneam esse sententiam Pighii & Catharini, qui nihil intrinsecum in parvulis agnoscunt in quo essentia peccati originalis consistat, unde illud constituit in peccato actuali Adami, prout extrinsecè denominat parvulos peccatores, indeque colligitur peccatum originale, non multiplex, sed unicum numero in omnibus parvulis esse. Nam Tridentinum sess.5. can.3. docet peccatum originale per propagationem ab Adamo transfundi in posteros, omnibus inesse, esseque omnibus proprium. Et sess.6. cap.3. ait quod homines a mī concipiuntur propriam in justitiam contrahunt? Sed peccatum quod fuit in Adamo, nihil horum habet, neque enim inest ejus posteris, aut eos a facit intrinsecè, sed soiūm extrinsecè & moranter; neque est uniuscūusque proprium peccatum, sed unum commune omnibus; neque est aliquid traductum per generationem tanquam per causam: Ergo juxta Tridentinum aliquid distinctum à peccato Adami deber admitti in quo essentia peccati originalis consistat.

Confirmatur: Idem Concilium ibidem comparat peccatum & in justitiam quam ex Adamo per generationem accipimus, cum justitia & sanctitatem, quam à Christo Domino per baptisimū regenerationem recipimus: Sed hæc est nobis intrinseca, inest enim unicuique justificato sua propria sanctitas, distincta à sanctitate ipsius Christi: Ergo similiter in unoquoque ex his qui ex Adamo propagantur, debet esse sua propria in justitia, & peccatum intrinsecum, distinctum à peccato ipsius Adami. Neque obest illud Apostoli ad Roman. 5. *Per inobedientiam unius peccatores constituti sunt multi;* k. c. enim debet intelligi in sensu causalī, non formaliter, ut constat ex verbis sequentibus: *Ita & per inobedientiam ipsi constituntur multi.* Nam per inobedientiam Christi non constitutimur justi formaliter, sed tantum effectivè, quatenus Christi obediētia est causa meritoria nostræ justificationis.

30. Colligitur tertio, contra Durandum, Rofensem, & alios, essentiam peccati originalis in reatu pœnae non consistere, nam obligatio ad pœnam, vel condignitas pœnae, est aliquid consequens culpam, non verò ipsa culpa; sicut condignitas meriti non est ipsa bonitas moralis actus boni & honesti, sed aliquid eam consequens. Unde quando Augustinus lib.1. de nuptijs cap.25. & 26. in reatu pœnae essentiam peccati originalis constituere videtur, non accipit reatum formaliter, pro obligatione ad pœnam, sed radicaliter & fundamentaliter, pro radice scilicet & fundamento talis obligationis, scilicet pro ipsa culpa, pro ipsa macula, ipsoque peccato habituali, quo anima vitiata, fecunda, & rea maner, non pœna tantum, sed peccati. Id constat ex eodem libro cap.16. ubi cū remanentis concupiscentia reatum ablatum esse dixisset, adjicit: *Hoc est enim non habere peccatum, reum*

Parte II.

non esse peccati. Idem patet ex eo quo ibidem utitur exemplo, ut probet concupiscentia reatum auferri, Nam, inquit, si quispiam verbi gratia fecerit adulterium, etiamq; annquam deinceps faciat, reus est adulterer, donec reatus, ipsius indulgentia remittatur, ubi non de reatu pœnae, sed culpe sermonem esse, nānifestum est. Idem perspicuum est ex libro Retractionum cap.15. ubi hæc habet: *Quasi verò peccatum quod eos ex Adam dicimus originaliter trahere, id est reatu ejus implicatos, & ob hoc pœna obnoxios detineri, nūquam esse poterit nisi in voluntate: quā voluntate commissum est, quando divini præcepta est facta transgressio.* Ubi reatus culpæ à reatu pœna evidenter distinguitur, ita ut prior posterioris causa sit, ut constat ex illis verbis: *reatu peccati implicatos, & ob hoc pœna obnoxios.*

31. Colligitur quartò, peccatum originale non consistere formaliter in habitu inclinante animam in bonum commutabile ut in ultimum finem, ut docent aliqui ex nostris Thomistis.

Probatur primò ex D.Thoma, qui nihil aliud in peccato originali agnoscit, nisi pro materiali concupiscentiam, & pro formaliter privationem originalis justitiae, ait enim hic quæst.81. artic.3. *Peccatum originale materialiter est concupiscentia, formaliter verò defectus originalis justitiae:* Ergo centet peccatum originale non consistere formaliter in habitu inclinante animam in bonum commutabile. Unde quæst.5. de malo art.2. dicit quod in peccato originali non est conversio, sed sola avercio, vel aliquid aversioni respondens, scilicet deinstitution anima a justitia originali; & ideo peccato originali non debetur pœna sensus, sed solum pœna damni, scilicet carentia visionis divine. Quibus verbis hanc rationem contra prædictam sententiam insinuat; Si peccatum originale consistet in conversione habituali ad creaturam ut ad ultimum finem, deberetur parvulus pœna sensus pro culpa originali: consequens est falsum, ut §. sequenti ostendemus: Ergo & antecedens. Probatur sequela, pœna sensus debetur peccato ratione conversionis ad creaturam ut passim docet D.Thomas, & constabit ex infra dicendis: Ergo si in parvulis detur ratione peccati originalis positiva conversio ad creaturam ut ad ultimum finem, erit illis debita pœna sensus, ratione ejusdem peccati.

32. Probatur secundò: Peccatum Adami i non existit modò: Ergo nequit causare habitum ad bonum commutabile inclinantem. Nec valet si dicas, quod licet non existat in se formaliter, existit tamen virtualiter in semine corrupto, quod est instrumentum ad producendum hujusmodi habitum. Nam ex peccato Adami nihil physicum potest produci in semine, per quod in ratione instrumenti ad producendum illum habitum constituitur: vel enim illud esset qualitas morbida, permanenter ipsi inhærens, vel qualitas fluida & citè transiens, se u motio intentionalis, semen subordinans peccatum Adami ut cause principalis? Sed neutrum dici potest, ut constat ex dictis §. præcedenti: Ergo semen non potest concurrere ut instrumentum physicum ad productionem illius habitus ad bonum commutabile inclinantis.

33. Dices ex hac ratione sequi, quod etiam juxta nostram sententiam, constituentem peccatum originale in privatione justitiae originalis, semen non possit per modum instrumenti physici ad ejus productionem concurrere, cuius oppositum §. præcedenti docuimus. Sed negatur sequela, nam juxta sententiam constituentem peccatum ori

I. ginalē